

Необхідно виділяти частину часу на благодійність, щоб вона була стабільною, але без шкоди для благодійника. Те ж саме стосується часу волонтерських ініціатив: краще приділяти цьому третину свого часу, але регулярно, аніж швидко виснажуватися на піку навантаження й взагалі кидати волонтерство.

Список літературних джерел:

1. Ніколаєва О., Онопрієнко А., Таран С., Шоломицький Ю., Яворський П. Креативні індустрії: вплив на розвиток економіки України. 2019 р. 111 с. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/04/KSE-Trade-Kreativni-industriyi-Zvit.pdf>

2. Свінцицька О.М., Ткачук В.О. Креативна економіка та креативні індустрії: навч. посібн. Електронне видання. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 218 с.

3. Стан культури та креативних індустрій під час війни - результати дослідження від Українського культурного фонду та МКІП України. Український культурний фонд (12.08.2022). URL: <https://ucf.in.ua/news/11082022>

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЄННОГО ЕКОЦИДУ В УКРАЇНІ

А. І. МАРЕНИЧ, канд. екон. наук, доцент

Черкаський державний бізнес-коледж

e-mail: marenychai@gmail.com

Н. М. ТРЕТЯК, канд. екон. наук, доцент

ТВСП «Черкаське навчально-наукове відділення» Львівського національного університету імені Івана Франка

e-mail: natali_m2008@ukr.net

Н. Б. ХЛІСБНІКОВА, канд. техн. наук

Черкаський державний бізнес-коледж

e-mail: khliebnikovanb@gmail.com

Нагальною проблемою ХХІ століття є екологічна безпека. Сьогоденність характеризується швидким науково-технічним прогресом, що з однієї сторони намагається задовольнити зростаючі потреби людства, а з другої – підвищує рівень екологічної небезпеки та руйнує навколишнє середовище. І це має відбиток не тільки на екологію країни, а й здійснює значний вплив на економіку країни, оскільки рівень екології прямо пропорційно впливає на економічні показники діяльності окремої країни.

Особливо це стосується таких галузей економіки: як сільське господарство, туризм, лісове господарство, охорона здоров'я та інші.

Для України однією з головних проблем на сьогодні є екологічна катастрофа, яка спричинена війною в Україні і яка має негативний вплив на економіку нашої держави.

Війна в Україні призвела до катастрофічних змін в екології, економіці та фінансах країни, ті наслідки, які країна отримує в результаті воєнних подій впливають на екологічну та економічну безпеку, тому, в нашому дослідженні, досить доречним буде вживання терміну «екоцид».

Екоцид - це вчинення будь-яких протизаконних або шкідливих дій, які добре усвідомлюються тими, хто їх завдає, що можуть завдати серйозної, незворотної довгострокової шкоди навколишньому середовищу [1].

Найбільш важкою формою екоциду є **воєнний екоцид**, що являє собою порушення екосистем середовища проживання людини в результаті бойових дій, які мають військову і політичну ціль.

Фактично, агресія РФ проти України може вважатися першим у нинішньому столітті випадком цілеспрямованого екоциду під час війни. За підрахунками робочої групи при Державній екологічній інспекції, станом на 01 листопада 2022 року сума завданих збитків довіллю складає 16848 млрд грн., до цієї суми можна віднести сотні тисяч квадратних кілометрів зруйнованих ґрунтів та понівечених земель, лісових пожеж та викидів в атмосферу отруйних речовин, знищення тварин, змінення міграційних шляхів птахів тощо (рис.1). У п'ятірку найбільш постраждалих від екоциду областей України входять: **Дніпропетровська, Харківська, Миколаївська, Донецька та Запорізька області** [3].

Цілеспрямоване знищення природи та забруднення довкілля в результаті воєнних дій російського агресора будуть мати довгострокові результати не тільки для України, а й для багатьох країн світу.

Економічні наслідки від воєнного екоциду проявляються на рівні окремих суб'єктів економічної діяльності, знижуючи ефективність їх функціонування і відтворення. Дія воєнного екоциду на економічні суб'єкти відбувається в наступних формах:

- зниження кількості і якості економічних ресурсів, що функціонують в економічній системі;

- відведення економічних ресурсів на запобігання, усунення і компенсацію негативних наслідків забруднення.

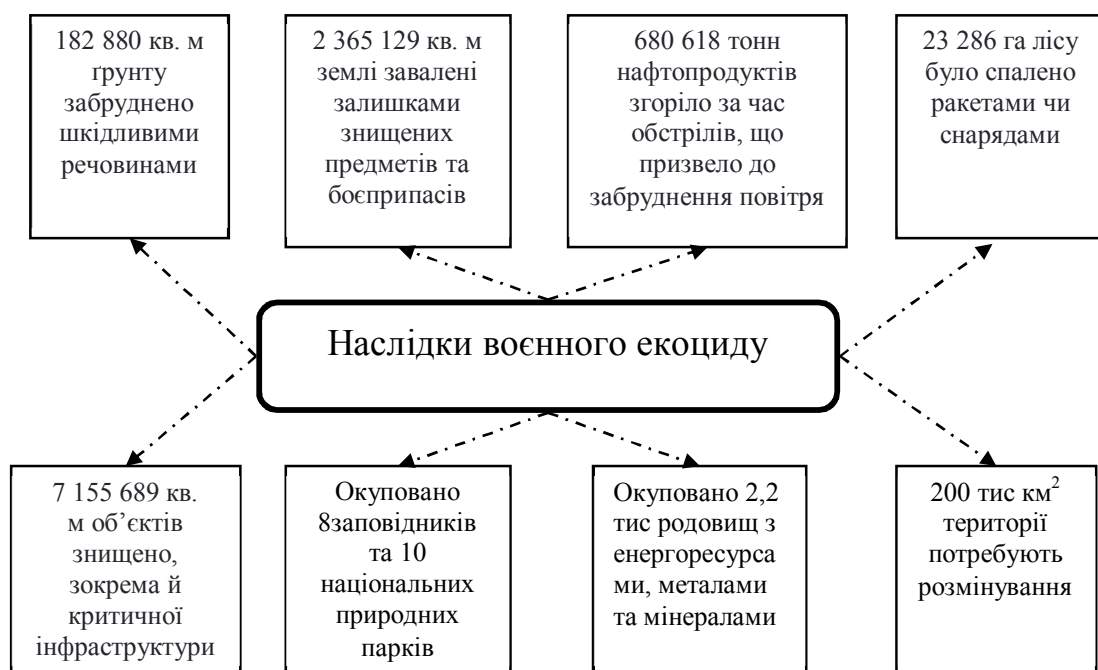

Рис. 1 – Збитки довкіллю України від війни у 2022 році [4].

За даними Міністерства Аграрної політики, повномасштабна війна між Україною та РФ, спричинила збитки сільському господарству на суму 242,56 млрд. грн. що відповідає значенню 23% від всієї вартості активів сільського господарства України. До переліку прямих збитків входять: сільськогосподарська техніка (106,58 млрд. грн.), зерносховища (40,43 млрд. грн.), тваринництво (13,32 млрд. грн.), багаторічні культури (12,82 млрд. грн.), фактори виробництва (пальне, добрива, ЗЗР) (3,506 млрд. грн.), та вироблена продукція (69,83 млрд. грн.) (Рис.2).

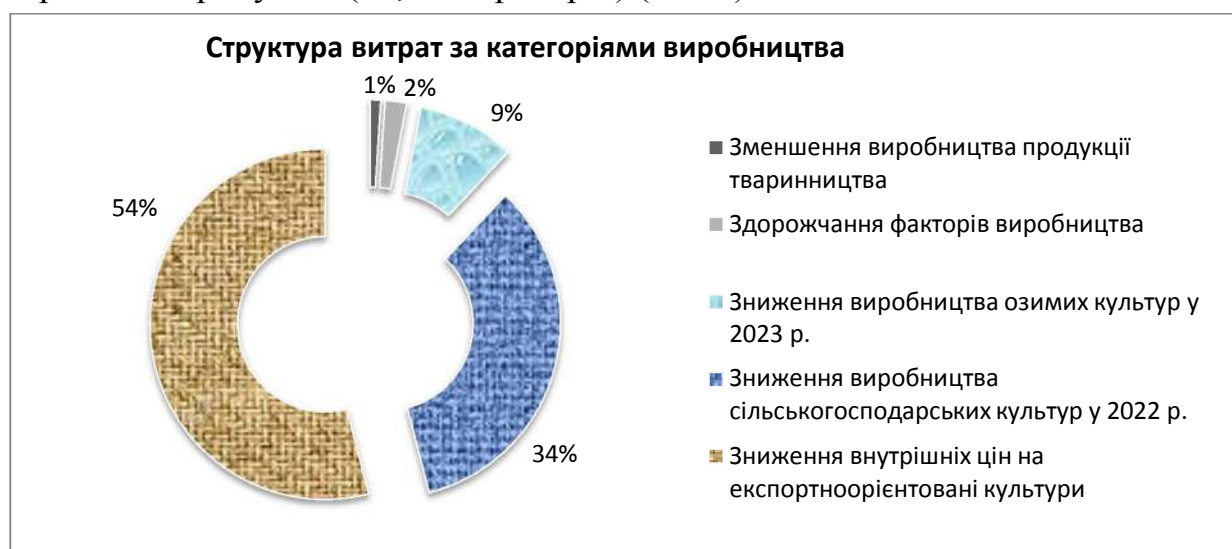

Рис. 2 – Структура витрат за категоріями виробництва у 2022 році [5]

Таким чином, дослідження показали, що воєнний екоцид негативно впливає не тільки на екологію країни, а й на економіку країни, робить її більш вразливою та чутливою до викликів війни. Це підтверджується обсягами отриманих збитків українських підприємств, сумами недоотриманих доходів структурами бізнесу, порушенням логістичних маршрутів, скороченням експорту готової продукції, зменшенню податкових надходжень до бюджету країни, зростанням розмірів соціальних виплат та допомог.

І це, не весь список заподіяної шкоди та суми завданих збитків, які нам зчинила РФ в ході війни. Самотужки Україні буде вкрай важко подолати наслідки воєнного екоциду, треба сподіватися, що світова спільнота допоможе оцінити збитки та пізніше компенсувати їх, вже є певні ініціативи на міжнародному рівні щодо екологічної підтримки України.

З метою виявлення злочинів та подолання наслідків воєнного екоциду в Україні створено ряд офіційних структур, які здійснюють збір інформації, її оцінку та визначають розмір заподіяної шкоди.

Беручи до уваги всю серйозність та небезпеку ситуації, що склалася, в Україні, екологи та аграрії вже шукають шляхи вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища внаслідок війни, зокрема ґрунтів. Одним із варіантів відродження постраждалих ґрунтів може бути створення «червоних зон» на територіях, де велися інтенсивні бойові дії. Таку ініціативу пропонують спеціалісти з Української Природоохоронної Групи (UNCG). За їхніми словами, це дозволить виконати вимоги законодавства України з консервації земель та запобігання опустелюванню, а також Європейської стратегії захисту біорізноманіття до 2030 року, а саме виведення з обробітку 30% усіх сільськогосподарських земель. Провідні фахівці нині шукають варіанти відновлення постраждалих ґрунтів, намагаються об'єднати можливості та експертизу науковців, освітян, аграріїв, представників агробізнесу та громадських організацій, оскільки критичні проблеми післявоєнного майбутнього в Україні потребують спільних зусиль для їх подолання.

Список використаної літератури:

1. Екоцид - злочин проти людства. веб-сайт. URL: <https://dnister.in.ua/articles/242090/ekocid-zlochyn-proti-lyudstva-rosiya-v-nomu-vinna-pered-ukrainoyu-poyasnyuyemo-chomu> (дата звернення: 11.12.2022)

2. Екоцид як злочин проти навколишнього природного середовища. Юридичний електронний науковий журнал. 2022. №5. URL: https://lsej.org.ua/5_2022/74.pdf (дата звернення: 01.12.2022)

3. Росія чинить екоцид. веб-сайт. URL: <https://dailylviv.com/news/pryroda/rosiya-chynyt-ekotsyd-u-lvovi-rozpovily-yak-voienni-diyi-poznachayutsya-na-dovkilli-v-ukrayini-105748> (дата звернення: 07.12.2022)

4. Природа та війна: як російська агресія вплинула на довкілля. веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/08/infografika/suspilstvo/pryroda-ta-vijna-yak-rosijska-ahresiya-vplynula-dovkillya> (дата звернення: 03.12.2022)

5. Огляд непрямих втрат від війни в сільському господарстві України. веб-сайт. URL: <https://minagro.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/lossesreportissue2ua-2.pdf> (дата звернення: 15.11.2022)

АГРАРНИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

А. І. МАРЕНИЧ, канд. екон. наук, доцент

Черкаський державний бізнес-коледж

marenychai@gmail.com

Я. В. ПОБІДЬОННА, здобувач вищої освіти

Черкаський державний бізнес-коледж

robidenka20@gmail.com

На сьогоднішній день важлива стратегічна роль аграрного сектору тому, що він охоплює різні аспекти економічної діяльності у напрямі виробництва сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, а також транспортування їх до кінцевих споживачів. За результатами функціонування агропромислового комплексу України впродовж 2021 р. порівняно з іншими секторами економіки його частка склала 10,6% у загальному обсязі [1]. Окрім цього, аграрний сектор є одним з ключових бюджетонаповнюючих та експортоорієнтовних секторів вітчизняної економіки, що викликано його положенням у системі загальних виробничих зв'язків, вагомим експортним потенціалом, суттєвим внеском у створенні, як державної, так і міжнародної продовольчої безпеки.

Виконуючи роль важливої рушійної сили вітчизняної економіки, агропромисловий комплекс України, на жаль, продемонстрував суттєву уразливість від негативного впливу результатів повномасштабного вторгнення російської федерації 24.02.2022 р.. Повна або часткова окупація